**Duidingsdebat naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen, 23 maart 2018**
Samenvattend verslag

---

**Aanwezigen:**

| | |
|---|---|
| **Voorzitter:** | mevrouw R.W.J. Melissant-Briene |
| **Griffier:** | de heer H. Sepers |

**Gekozen partijen:**

| | |
|---|---|
| Stadsbelang: | de heer D. van Zanten |
| Democraten Gorinchem: | de heer P.C.J. Schefferlie |
| PvdA: | de heer J.C. Oostrum |
| VVD: | mevrouw A. Mager |
| ChristenUnie/SGP: | mevrouw M.J. Molengraaf-Vullers |
| CDA: | de heer L.A. Onvlee |
| SP: | mevrouw E.L. Dansen |
| D66: | de heer I. Tekir |
| GroenLinks: | de heer R.J.J. van Breemen |
| Gorcum Actief: | mevrouw E.W.H. Hamann |

---

**Opening**

De **voorzitter** opent het duidingsdebat en heet de aanwezigen hartelijk welkom.
Zij schetst de orde van deze bijeenkomst en geeft de definitieve uitslag van de verkiezingen, zoals deze hedenmorgen om 10.00 uur bekend is gemaakt.

De gemeente heeft de gemeenteraadsverkiezing afgesloten met een opkomstpercentage van 51,21%, opkomst 14.799; dat is iets minder dan het landelijk gemiddelde van 55%.

De stemmen zijn geteld en de uitslag is als volgt:
PvdA: 1550 stemmen, 3 zetels
SP: 1167 stemmen, 2 zetels
Stadsbelang: 2563 stemmen, 5 zetels
VVD: 1555 stemmen, 3 zetels
D66: 1038 stemmen, 2 zetels
ChristenUnie-SGP: 1430, 2 zetels
CDA: 1296 stemmen, 2 zetels
GroenLinks: 918 stemmen, 1 zetel
Gorcum Actief: 840 stemmen, 1 zetel
Jezus Leeft: 66 stemmen, geen zetel
Democraten Gorinchem: 2376 stemmen, 4 zetels

De uitslag wordt gepubliceerd op de website van de gemeente en in de databank Verkiezingsuitslagen van de Kiesraad. Het is nu aan de facties om de onderhandelingen te starten om tot een coalitie te komen.

Dinsdag worden de geloofsbrieven onderzocht en de opmerkingen over de verkiezingen die gemaakt zijn in een proces-verbaal. Een commissie uit de gemeenteraad onderzoekt dan of de verkiezingen ordelijk zijn verlopen en of de nieuw gekozen leden toegelaten kunnen worden tot de gemeenteraad.

**Reactie van de lijsttrekkers op de uitslag van de gemeenteraadverkiezingen**

De **voorzitter** geeft de lijsttrekkers van de gekozen partijen gelegenheid om hun reactie te geven op de verkiezingsuitslag.

De heer **Van Zanten** spreekt zijn dank uit in de richting van de kiezers; meer dan 50% van de kiesgerechtigden hebben hun stem uitgebracht. Dat getuigt van betrokkenheid bij de stad. Het is overweldigend dat zoveel mensen op Stadsbelang hebben gestemd. Het schept ook verplichtingen en legt een grote verantwoordelijkheid bij de fractie.
De uitslag van deze verkiezing is vrij gemakkelijk te duiden. De kiezers hebben duidelijk aangegeven dat het aan lokaal is om de centrale as te zijn van de nieuwe coalitie.
De geluiden op straat horend stelt hij vast dat de kiezers snakken naar een ander beleid en geluid. Zij hebben vooral hun vertrouwen gesteld in de lokale partijen die winst geboekt hebben. Hij ziet Stadsbelang en Democraten Gorinchem als centrale as voor de coalitievorming. Waar de nieuwe coalitie uit zal gaan bestaan weet hij nog niet; het voornemen is om met alle partijen in gesprek te gaan. Vervolgens zal verder verkend moeten worden welke vorm de coalitie en het college moeten gaan krijgen. Het programma van Stadsbelang is volledig geïnspireerd op de Visie van de Stad. Het nieuwe beleid zal daar tenminste ook op geïnspireerd moeten zijn. Alle partijen die daarin mee willen denken zijn van harte welkom.

De heer **Schefferlie** bedankt alle mensen in Gorinchem die de nieuwe beweging hebben gesteund en feliciteert ook alle collega's die het vertrouwen hebben gekregen om mede de stad te mogen besturen. Hij is erg tevreden met deze start. Het hoofdidee achter zijn partij is dat er erg veel over transformatie wordt gesproken en dat het bestuur van de stad niet alleen opengesteld moet zijn voor landelijke partijen. Lokale partijen zijn vaak verzamelingen van netwerken van mensen. Hij noemt enkele kernwaarden: alles toetsen aan vrijheid, verbondenheid, talent- en idee-ontwikkeling. De gemeente moet ook investeren in houding en gedrag, veel synergie bereiken binnen en buiten het stadhuis. In het proces van informatie en coalitievorming wil men ook in gesprek gaan met wijkgroepen en klankbordgroepen om de werkverhouding te actualiseren. Wellicht is er ook nog ruimte voor de ambassadeurs om mee te werken aan de concretisering van de Visie van de Stad.
Er is een lokale keuze gemaakt door de kiezers. Even heeft de heer Schefferlie gedacht dat Democraten Gorinchem de grootste fractie was en toen zijn twee scenario's bedacht voor de coalitievorming: met externe begeleiding enerzijds en op eigen kracht anderzijds. Aansluitend op de woorden van de heer Van Zanten kan hij zich beperken tot de eigen voorkeur om de verkenning aan te gaan met alle collega's en te zien of er inhoudelijk en qua samenwerkingschemie een groep te vormen is die het voortouw wil nemen in de uitvoering van de opdrachten die de nieuwe raad aan het college gaat geven. Democraten Gorinchem wil aansluiten op de Visie van de Stad, met enkele nuances. Het is een kans om te groeien, maar ook moet perspectief geboden worden op de bereikbaarheid van de stad naast duurzaamheid en veiligheid. Verbinding en zorg moeten ook betrokken worden bij een akkoord. Het is een nieuwe kans en een nieuw begin. Hij wil meer in gesprek gaan met degenen die achter belangen staan. Er moet ruimte zijn voor verschil. De raad moet ook een voorbeeld zijn voor het omgaan met elkaar. De verschillende programma's ziende zijn er veel mogelijkheden om bruggen te slaan.

Mevrouw **Mager** merkt op dat het mooi is dat er veel publiek aanwezig is. Ruim de helft van de kiesgerechtigden hebben gestemd, dat is mooi maar het kan nog beter. De overwinning van lokale partijen past in het landelijke beeld. Chapeau voor alle mensen die er hard voor gewerkt hebben. De

VVD voelt zich zeer comfortabel als derde partij, dit keer de grootste van de landelijke partijen in de raad van Gorinchem. Lokaal en liberaal, maar banden met de regio en de provincie zijn ook zeer waardevol. Men kijkt tevreden achterom maar ook weer vooruit, naar de inhoud met verantwoordelijkheidsgevoel en realisme. Deze bijeenkomst is een mooi begin van een transparant bestuur. Het duiden van deze uitslag is best wel moeilijk; deze bijeenkomst is nieuw voor de Gorinchemse politiek. Een onafhankelijk adviseur zou hier wat de VVD betreft wel in passen. De VVD ziet graag openbare verantwoording in de tussenstappen die genomen worden. Op deze manier invulling geven aan participatie en het nieuwe elan en de betrokkenheid van de stad; in verkiezingstijd is hier vaak over gesproken. De VVD verwacht initiatief van de twee grootste partijen Stadsbelang en Democraten Gorinchem. Men ziet een wat ondergeschikte rol voor de partijen die een significant verlies hebben geleden, PvdA, SP en D66. Men hecht aan een stabiel bestuur en vindt vier wethouders voldoende. Om als spil de Visie van de Stad te gebruiken sluit goed aan op het verkiezingsprogramma van de VVD. De VVD stelt zich positief en constructief op en hecht aan een openlijke verantwoording zodat er sprake zal zijn van een goede start.

De heer **Oostrum** merkt op dat de uitslag van de verkiezingen een duidelijke voorkeur aangeeft van de kiezer voor lokale Gorinchemse partijen. Voor het eerst in de geschiedenis van Gorinchem is de PvdA niet meer de koploper. De PvdA en de VVD moeten beide lokale partijen voor laten gaan. Maar ook bij de PvdA en de VVD gaat het om lokale afdelingen met een lokaal programma. Spreker feliciteert Stadsbelang en Democraten Gorinchem met hun overwinning en ook een bescheiden felicitatie aan de VVD die de PvdA nipt heeft ingehaald. Felicitaties ook aan alle gekozen leden van de gemeenteraad. Samen voor Gorinchem was en is nog steeds het motto van de PvdA in Gorinchem. De PvdA wil samen met andere partijen en de Gorinchemse inwoners en ondernemers aan de slag om de komende periode een succes te maken voor de stad. De grootste partij is traditioneel aan zet om het proces van coalitievorming te starten. De uitslag wijst voor Democraten Gorinchem in de richting van een brede lokale samenwerking. De samenwerking moet tot uitdrukking komen in een breed gedragen programma waarin de Visie voor GO32 wordt opgepakt. De verdere uitwerking van de visie verdient raadsbrede ondersteuning en dat vereist een daadkrachtig college. De heer Oostrum ziet verschillende opties mogelijk met vier, vijf of nog meer partijen. Hij adviseert de verkenners van Stadsbelang en Democraten Gorinchem vanuit hun eigen wijsheid en ervaring in gesprek te gaan met partijen die willen en kunnen bijdragen aan een breed gedragen programma en aan een ondernemend en daadkrachtig collegiaal bestuur. Het inschakelen van een informateur lijkt hem overbodig. Hij wenst hen veel wijsheid en succes toe.

Mevrouw **Molengraaf** geeft felicitaties aan de winnende partijen Stadsbelang, Democraten Gorinchem, het CDA en haar eigen partij. Voor de verliezers is het zuur maar zij hoopt dat ook zij constructief voor Gorinchem zullen zijn. Gorinchem heeft een aantal primeurs en dit duidingsdebat is er daar een van, een initiatief van de ChristenUnie/SGP, een poging om de start van de nieuwe coalitievorming in het openbaar te doen. Het leek haar tijd om zo modern te worden. Kiezers hebben recht om te weten wat wij doen met de uitslag van de stemming. Een tweede primeur is dat Stadsbelang nog nooit eerder de grootste partij is geweest in de raad. De derde primeur is dat er nog nooit eerder drie lokale fracties in de Gorinchemse raad waren, een landelijke trend. Lokale partijen zijn hot. Hoewel het een beetje vreemd is dat één lokale partij niet volstaat. Hoe moet de uitslag uitgelegd worden. Van de coalitiepartijen hebben SP en GroenLinks verloren, de VVD is iets achteruitgegaan, haar eigen fractie heeft opnieuw winst geboekt. Het geeft in ieder geval aan dat de ChristenUnie/SGP een stabiele achterban heeft. De algemene trend van winst voor de lokale partijen heeft zich vertaald in winst voor Stadsbelang en Democraten Gorinchem. Het ligt voor de hand dat Stadsbelang het voortouw neemt bij het vormen van een nieuwe coalitie. Mevrouw Molengraaf zegt de inhoud het belangrijkst te vinden. Zij noemt de speerpunten mobiliteit, bereikbaarheid, duurzaamheid en bestuurscultuur. Partijen die winst behaald hebben moeten voorgaan op partijen die soms stevig verloren hebben. Een coalitie met een kleine meerderheid kan ook prima besturen, zo is de afgelopen periode gebleken. Samengevat, Stadsbelang zou het initiatief moeten nemen om

samen met de partijen die qua inhoud dichtbij staan en het bij de verkiezingen goed gedaan hebben een meerderheidscoalitie te vormen.

De heer **Onvlee** noemt de mooie opkomst, hopelijk een voorteken voor de komende vier jaar. De campagnetijd was leuk en intensief. Nu is het tijd om de uitslag te duiden. Laat het een goede traditie worden om dat op deze manier te doen, in openbaarheid. Hij feliciteert de twee grote winnaars, Stadsbelang en Democraten Gorinchem. De landelijke trend is in Gorinchem te zien. Een kleine 2/3 heeft wel een landelijke achterban. Het is goed om een balans te hebben. De lijnen richting regio en landelijk zijn ook nodig voor een goede balans. De VVD behoudt drie zetels en is daarmee de grootste landelijke partij in de raad, een felicitatie waard. Voor het CDA is er een stabiele situatie met weer twee zetels in de raad. Dank aan de CDA-kiezers. Zetelbehoud met meer stemmen dan vier jaar geleden. Een mooie waardering voor vier jaar werken. Een verfrissing door de nieuwkomer Janneke van Oversteeg. Binnen de partij is er ook sprake van een groeiend aantal leden. Er is gebouwd aan de partij en het is nu ook tijd om te gaan bouwen aan de stad. Kijkend naar de inhoud, de Visie van de Stad is al meerdere keren genoemd. Er is een goede inspiratie meegegeven door de vorige raad. Ook het CDA vindt de volgende speerpunten belangrijk: mobiliteit, bereikbaarheid in en om de stad, parkeren en fietsen. Een ander belangrijk punt is uit te gaan van de kracht van de stad.
Het right to challenge moet ook zijn intrede krijgen. Verenigingen moeten een kans krijgen. Een brug slaan van het stadhuis naar de stad. Ook goed op de financiën letten. Investeringen en keuzes maken. Hoe nu verder; de grote winnaars moeten samen om de tafel met het initiatief bij Stadsbelang als grootste partij en samen met de grootste winnaar, Democraten Gorinchem. Zij moeten samen gaan verkennen en het goede gesprek aangaan. Het CDA gaat ook graag het goede gesprek aan om vanuit de inhoud te werken, vernieuwend met Gorinchem aan Gorinchem werken.

Mevrouw **Dansen** vindt het lastig een duidingsdebat, een nieuw ding. Zij feliciteert de partijen die gewonnen hebben, maar zij is er niet zo blij mee want zij ziet Gorinchem verrechtsen en dat is voor de SP geen goede richting. Haar voorkeur zou uitgegaan zijn naar een andere uitslag, maar het is niet anders. De verrechtsing is voor haar wel een zorg. Er zal anders gedacht worden in de raad, het is ook een grote verantwoordelijkheid voor de partijen in de raad. Zij ziet ook een verlies voor partijen die landelijk worden genoemd, partijen die een vaste richting hebben, en een beweging naar partijen die meer op de lijn zitten om iets leuks te gaan doen voor de stad. De kiezer vindt dat blijkbaar plezierig. Voor de SP is het belangrijkste dat gedaan wordt wat goed is voor Gorinchem. Zij gelooft niet zo erg in de vernieuwing; in de partijen die gewonnen hebben en zich laten zien als nieuwe politiek zitten mensen die langer in de raad zitten dan zijzelf. Hoe nieuw is nieuw? Er is een mooie Bijbelse uitdrukking voor, oude wijn in nieuwe zakken. Volgens mevrouw Dansen zou het verstandig zijn, gezien de uitslag en wat alle partijen zeggen over de Visie van de Stad, om te denken aan een raadsbrede coalitie waarin je kijkt naar wat je gemeen hebt en niet naar wat de verschillen zijn. Zij daagt de twee winnende partijen uit om ook die mogelijkheid te onderzoeken.

De heer **Tekir** feliciteert Stadsbelang en Democraten Gorinchem van harte met hun winst. Een lokaal stempel op de uitslag is onbetwist. Drie van de vier huidige coalitiepartijen hebben zetels verloren, een enkele partij heeft zetels behouden zoals D66. Hij is daar blij om. Dan doet men in Gorinchem iets goed wat door de kiezer wordt gewaardeerd. Ook de VVD en het CDA hebben hun zetels weten te behouden. Alle stemmers bedankt. Wat D66 betreft moet het roer om in Gorinchem. Verlies van de coalitiepartijen en lokale winnaars maken de richting duidelijk. Het initiatief ligt bij de lokale centrale as zoals al is genoemd. D66 past een bescheiden opstelling maar staat klaar om mee te bouwen aan de toekomst van Gorinchem als dat wordt gevraagd. D66 heeft ingezet op kansen voor alle Gorcummers en dat begint bij het onderwijs. Niet alleen een hbo-opleiding binnenhalen maar ook het terugdringen van voortijdige schoolverlating en de koppeling van bedrijfsleven en onderwijs versterken. Meer reuring in de stad die groeit en bloeit met GO2032 als uitgangspunt. Uiteraard zijn belangrijke onderwerpen bereikbaarheid en toegankelijkheid. Er is een bestuur nodig dat lef en daadkracht toont om middelen te investeren in de stad binnen een financieel kader dat verantwoord

is. Wat betreft het bestuur hoopt hij dat ongeacht de samenstelling, partijen elkaar vier jaar lang de ruimte geven om de stad te besturen. Hij denkt dan niet aan de meerderheid plus één. Partijen die de oppositie vormen mogen ook hun kiezers bedienen zonder dat de coalitie in de stress schiet. De raad is prima in staat om een raadsbreed akkoord op hoofdlijnen neer te zetten en niet dichtgetimmerd. Bouwen aan de stad die wil groeien en bloeien door initiatieven ruimte en vertrouwen te geven zodat alle Gorcummers kansen krijgen om mee te blijven doen.

De heer **Van Breemen** merkt op dat het lastig te duiden is wat de kiezers precies bedoeld hebben. De zetelverdeling kan wel geduid worden. De eerste conclusie is dat Gorinchem een ruk naar lokaal heeft gemaakt; 10 van de 25 zetels is een fors aantal. Gorinchem kiest voor een lokaal bestuur. Er is ook een ruk naar rechts gemaakt, alle linkse partijen verliezen. Gorinchem gaat een stuk rechtser denken dan voorheen. Ook valt op dat er weinig vrouwen in de raad zitten en dat relatief veel zetels ingenomen worden door iemand die op voorkeursstemmen is gekozen. Er is wel wat beweging in vergelijking met de oorspronkelijke lijsten. Het is jammer dat vier jaar hard werken en mooi beleid afleveren niet altijd beloond wordt. Het ligt voor de hand dat de winnaars de kern van de nieuwe coalitie vormen, Stadsbelang en Democraten Gorinchem, waarbij de grootste partij in principe het voortouw neemt, maar ze zijn het al eens over de as. Een informateur lijkt ook niet nodig. Het ligt voor de hand om partners te zoeken waarmee de inhoud van het programma het best uitgevoerd kan worden. Verliezers zullen niet vooraan staan om daaraan mee te doen. Wat wel aanspreekt is een raadsbreed akkoord; daar staat GroenLinks voor open. Minder voor de hand ligt dat GroenLinks aan een ouderwetse meerderheidscoalitie meedoet. Speerpunten voor de komende raadsperiode voor GroenLinks zijn de Visie van de Stad verder vormgeven, waar de vorige raad een mooie basis voor heeft gelegd. Mobiliteit is al veel genoemd. Duurzaamheid is voor GroenLinks heel belangrijk, getuige de inzet in de laatste acht jaar. Tot slot, de stad maakt een ruk naar rechts; het is GroenLinks wat waard als Gorinchem de sociale stad kan blijven die het altijd is geweest, waar de zorg voorop staat en waar niet op bezuinigd wordt.

Mevrouw **Hamann** merkt op dat dit de eerste keer is dat een duidingsdebat gehouden wordt. Felicitaties voor iedereen die wint maar ook zij die niet winnen felicitaties met zetels en raadsleden met voorkeursstemmen. Drie lokale partijen is best veel. Er is een stevige campagne gevoerd, complimenten hiervoor. Twee grote overwinnaars die het NOS-journaal haalden. Zo staat Gorinchem weer eens op de kaart met mooie beelden. Zij noemt in dit kader de Hollandse Waterlinie.
Hoe kan het dat deze twee lokale partijen een zo grote klapper maken. Zij verwijst naar Dordrecht waar dat eerder ook gebeurde. De afgelopen jaren waren voor Gorinchem best moeilijk. Zij sprak de heer Schefferlie die eens zei dat Drechtsteden zo gek nog niet was. Hoe ziet hij nu de toekomst voor Gorinchem in dit kader voor wat betreft Drechtsteden?
De afgelopen periode was moeilijk en financiën van de gemeente is geen sexy onderwerp. Chapeau voor de vorige coalitie die op financieel gebied een goed resultaat heeft geboekt. De schuld per inwoner is 20% gedaald maar is nog altijd wel twee keer zo groot als landelijk gemiddeld. Zij geeft mee aan de mensen van de centrale as, als er veel geïnvesteerd moet worden, enige voorzichtigheid te betrachten. Er moet geen jojo-effect ontstaan van geld uitgeven en bezuinigen. Gorcum Actief had een zetel en houdt een zetel; zij zal in ieder geval iedereen kritisch blijven volgen en actief blijven in de stad.

**Reactie op de eerste sprekersronde**

De heer **Van Zanten** merkt op dat de grote lijn duidelijk is; een duiding op lokaal, een centrale as. Hij heeft brede instemming geproefd en zal dit graag op zich nemen samen met Democraten Gorinchem. Mevrouw Dansen maakte een paar prikkelende opmerkingen, dat is haar kernkwaliteit. Zij zal ons de komende vier jaar scherp houden. De opmerking over de verrechtsing kan hij niet zo goed duiden. Het lijkt oude politiek. Het aardige van lokaal is dat lokale partijen niet denken in

dergelijke termen. Zij zien vooral het afwegingskader in het belang van de stad. In de komende vier jaar moet er veel gebeuren. De Visie van de Stad; we kunnen niet alles in de komende vier jaar oplossen. De opgaven zijn groot. De Visie van de Stad heeft een stip op de horizon gezet. Het gaat om vier raadstermijnen; men moet alles op alles zetten om in 2032 bij de ambitie uit te komen. Deze periode is het meest interessant omdat nu de aanzetten daartoe worden gemaakt. Of het in een raadsbreed akkoord kan, dat is een uitdaging. De heer Van Zanten stelt de heer Van Breemen gerust door te zeggen dat de aanzetten voor duurzaamheid zeker worden opgepakt. Het financieel beleid zal ook degelijk blijven. Spreker is blij met dit debat, de richting die is aangegeven is heel helder. Het is een uitdaging om vorm en inhoud te geven aan de toekomst van de stad.

De heer **Schefferlie** stelt vast dat er een breed draagvlak is om zonder begeleiders op eigen kracht het gesprek aan te gaan in de richting van een coalitievorming. Hij reageert op enkele opmerkingen die gemaakt zijn. Hij zal nooit een Hardinxvelds model nastreven, maar denkt wel dat met Drechtsteden meer samengewerkt kan worden. Mevrouw Molengraaf sprak over één lokale partij die genoeg zou kunnen zijn. Dat zou net zo vreemd zijn als één landelijke partij. In de toekomst zullen er waarschijnlijk minder landelijke partijen in de raad zitten. Hebben we dan geen kernwaarden, alleen wat de burger wil? Hij adviseert mevrouw Dansen het verkiezingsprogramma nog eens te lezen. Een nieuwe manier van werken is goed mogelijk, niet traditioneel coalitie-oppositie en links-rechts denken. Hij wil het anders proberen. Mevrouw Mager heeft ook aandacht gevraagd voor het proces dat goed naar buiten toe vertolkt moet worden. Hij noemt het contact met de ambassadeurs en anderen in de stad. Met een goede ambtelijke ondersteuning zal een voortvarend traject opgepakt worden. Hij complimenteert tot slot de heer Van Breemen voor de sportieve en opbouwende manier waarop hij zijn verlies heeft genomen.

Mevrouw **Mager** merkt op dat niet iedereen behoefte heeft om zijn landelijke overtuiging los te laten. Gelukkig vindt men elkaar in een goede houding richting de inwoners. Er zijn veel gedeelde inhoudelijke punten genoemd in het debat. De verkiezingsprogramma's zaten ook redelijk op een lijn. Een nadere duiding wordt nog wel verwacht. Een degelijk financieel beleid klinkt veelbelovend. Stadsbelang zal trekker van het proces zijn, een verantwoordelijke taak die de nestor van de raad toevertrouwd kan worden. Mevrouw Mager rekent op een open gesprek en een transparante terugkoppeling. Participatie en contact met inwoners in de stad zijn belangrijk voor de VVD. Een dichtgetimmerd verhaal biedt weinig ruimte voor interactie met de stad. Zij gaat er vanuit dat de raadsfracties de komende jaren met elkaar open en transparant zullen werken.

De heer **Oostrum** constateert met genoegen dat in algemene zin de verbinding gezocht wordt. Dat is ook een van de doelen van de PvdA. De Visie van de Stad oppakken is zeker een uitdaging, procesmatig en inhoudelijk. Hij noemt ook duurzaamheid, veiligheid voor fietsers en voetgangers in het verkeer maar ook veiligheid in huis. Zorg voor iedereen die dat nodig heeft. Een Gorinchemse samenleving waarin iedereen er toe doet met een passende woning, goed onderwijs, een leuke baan of vrijwilligerswerk, aanbod aan cultuur en sport, in elke wijk een buurthuis. Met partijen die dat nastreven wil de PvdA graag samenwerken.

Mevrouw **Molengraaf** zegt liever te spreken over een centrale kern dan over een centrale as.
Zij hoopt dat men weer een goede samenwerking zal bereiken zoals die in de afgelopen periode heeft geleid tot een raadsbrede aanvulling op het coalitieakkoord. Zij is blij met wat de heer Van Zanten heeft gezegd over duurzaamheid en financiën. Democraten Gorinchem had ook VVVDG kunnen heten want de heer Schefferlie sprak over vrijheid, verbinden en vernieuwen. Het blijft voor haar wat onduidelijk wat Democraten Gorinchem concreet wil. Er zijn mooie woorden gesproken, maar de Visie van de Stad moet wel concreet vertaald worden. Zij is benieuwd hoe de centrale kern dat gaat invullen. Minder vrouwen in de raad is wel een schandaal, maar de vrouwen die in de raad zitten zijn wel echt power vrouwen. Gaan voor het belang van Gorinchem is een mooi uitgangspunt om met elkaar te delen. Niet vervallen in politieke spelletjes. Met een raadsbreed akkoord wordt het

misschien een beetje saai in dit theater. Ruimte voor oppositie mag ook wel. Zij wenst de heer Van Zanten veel wijsheid toe. Veel zetels is een zegen, maar soms ook een last.

De heer **Onvlee** stelt vast dat er veel is geduid. Twee grote partijen hebben er zin in om samen te gaan verkennen. Niet alleen de bestuursstijl veranderen, dat is wel belangrijk, maar ook kijken naar de inhoud. De Visie van de Stad is veel genoemd. Daar moet men niet in gaan zwalken maar een stip op de horizon zetten en deze vier jaar de basis leggen. Wat betreft de centrale as zegt hij liever te spreken van een hub, zoek de verbinding op. Een ander belangrijk punt, een raadsbreed akkoord. Democratie is sterk door tegenpolen te creëren. Daar is ook een oppositie voor nodig. Hij denkt niet zo zeer aan een raadsbreed akkoord maar wel aan iets waar je met elkaar achter kan staan in het belang van de stad. Een sterke coalitie creëren. Bruggen slaan en zeggen dat we hier tien lokale partijen hebben. We hebben allemaal hart voor de stad. Hij wens Stadsbelang en Democraten Gorinchem veel succes met de verkenningen; het CDA praat graag mee.

Mevrouw **Dansen** zegt dat de SP-fractie zich ook heel lokaal voelt. Zij verwijst naar de reactie van de heer Van Zanten en stelt vast dat hij in ieder geval tegen kritiek kan, beter dan de heer Schefferlie. Als je in de coalitie zit moet je tegen kritiek kunnen zegt zij uit ervaring. Je hebt kritiek en oppositie ook nodig want dat houdt je scherp. Zij zal gaan proberen een leuke oppositie te maken. Het is leuk om discussie te horen over links en rechts. Dat bestaat nog wel. Het allerbelangrijkste is met zijn allen te gaan voor Gorinchem en voor wat goed is voor Gorinchem. De huidige coalitie heeft daar een mooi begin mee gemaakt en zij hoopt dat de komende coalitie daarmee doorgaat. Wat betreft centrale assen en kernen zegt zij: doe maar gewoon samenwerking. Zij wenst een ieder veel succes en hoopt de komende vier jaar met veel plezier kritisch te zijn ten opzichte van de nieuwe coalitie.

De heer **Tekir** vindt het duidingsdebat leuk. In tweede termijn zijn verbindingen soepeler gelegd. Zorg op de voorgrond en een sociale stad; met deze opmerkingen is hij blij. D66 is voor een sociaal liberaal geluid, vertrouwen in de eigen kracht van mensen en oog voor de zwakkeren in de samenleving. Ook duurzaamheid ziet men als een heel belangrijk onderwerp. Mevrouw Mager heeft aangegeven dat de VVD ook vooruit wil en dat is mooi, maar tegelijkertijd denkt hij dat het wel veel moeite heeft gekost om bij de eigen wethouder enige financiële ruimte los te krijgen in de afgelopen periode.
Tot slot wenst hij alle fracties succes in de komende periode.

De heer **Van Breemen** merkt op dat de algemene teneur is een lokaal startpunt en daar omheen een paar partijen zoeken voor een stabiele meerderheid. Dat is goed om te horen en het is ook een logische conclusie. Verbinding heeft hij veel gehoord, dat is mooi. Verbinding intern en naar de stad is behoorlijk goed gelukt in de afgelopen periode. We blijven onderling verbinding zoeken en dat is wat waard, samen doen we het voor de stad. Belangrijk is ook aandacht voor de inhoud. Samenwerkingschemie alleen is onvoldoende basis voor een daadkrachtig en visievol stadsbestuur. Je moet elkaar ook op inhoud vinden. Linksom of rechtsom blijft nog steeds. Gewoon kijken naar welke kant het met Gorinchem op moet gaan. Alle partijen vinden duurzaamheid belangrijk en dat geeft hoop, ook het feit dat financiële stabiliteit nagestreefd wordt. Hij wenst de as veel succes en is benieuwd naar het resultaat.

Mevrouw **Hamann** vraagt Stadsbelang en Democraten Gorinchem om het te sluiten akkoord een beetje praktisch te laten zijn en niet al te filosofisch.

De **voorzitter** bedankt de aanwezigen voor hun inbreng.

**Uitleg over het formatieproces**

De heer **Van Zanten** merkt op dat veel verantwoordelijkheid bij hem is neergelegd als grootste partij. Inmiddels hebben Stadsbelang en Democraten Gorinchem elkaar gevonden. Zij willen gezamenlijk het formatieproces ingaan in de hoop en verwachting er op een goede manier uit te komen.
Hij hoopt ook dat de niet collegegebonden partijen het akkoord zullen kunnen onderschrijven en er voldoende inspiratie in vinden om gezamenlijk kritisch waar nodig en ondersteunend waar nodig er vorm aan te geven. A.s. maandag zullen de eerste afspraken gemaakt worden.
Naar aanleiding van de vraag van mevrouw Mager zegt hij dat de transparantie in het proces optimaal ingevuld zal worden.

**Sluiting**

De **voorzitter** sluit het debat af en geeft aan dat de ambtelijke organisatie graag ondersteuning biedt bij het proces dat moet leiden tot de vorming van een coalitie; via de griffie kan hierop een beroep worden gedaan.
Zij wijst ook op de documenten die in de leeskamer gelegd zijn en op het inwerkprogramma voor de nieuwe raad(sleden).

De voorzitter dankt allen voor de inbreng en sluit de bijeenkomst af.